

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY NA ROK SZKOLNY 2023/2024

*Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 4 w Krakowie
ul. Hieronima Wietora 7, 31-067 Kraków*

*Zatwierdzony do realizacji przez Radę Rodziców
oraz uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 7 września 2023 roku*

Opracowanie:
*Zespół ds. programu
profilaktyczno-wychowawczego
we współpracy z Radą Rodziców*

I. Wstęp

Program wychowawczo-profilaktyczny Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego nr 4 w Krakowie opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną oraz Radę Rodziców i wynika z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Jego treści są spójne ze statutem Ośrodka, szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględniają wymagania opisane w podstawie programowej dla poszczególnych oddziałów placówki objętych programem.

Istotą działań programu wychowawczo - profilaktycznego jest zgodnie z definicją wychowania: wspieranie każdego ucznia w jego wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej; dodatkowo wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Nasz program uwzględnia zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne Państwa.

Istotą realizacji Programu są następujące działania:

- promocja postaw prozdrowotnych i bezpiecznego stylu życia;
- kształtowanie postaw prospołecznych;
- kształtowanie postaw patriotycznych;
- poznawanie dziedzictwa kulturowego i kultywowanie tradycji;
- pielęgnowanie wypracowanych tradycji i ceremoniału szkoły;
- zapobieganie sytuacjom oraz zachowaniom problemowym w szkole, zwłaszcza przemocy, agresji.

W swych założeniach program wychowawczo - profilaktyczny obejmuje:

- › treści i działania wychowawcze skierowane do uczniów,
- › treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane zarówno do uczniów, nauczycieli jak i rodziców,
- › treści i działania profilaktyczne dostosowane do potrzeb rozwojowych naszych uczniów, przygotowane w oparciu o wewnętrzną diagnozę potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych. Powyższe działania, w systemowy sposób angażują wszystkich uczniów naszego ośrodka, ich rodziców oraz całe środowisko szkolne.

II. Misja SOSW nr 4 w Krakowie

„Misją jest przygotowanie uczniów do wspaniałego życia we współczesnym świecie pomimo niepełnosprawności”

1. **Wspomagamy** wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną poprzez działania edukacyjne, rewalidacyjne i terapeutyczne.
2. **Odkrywamy** i promujemy zdolności naszych uczniów / uczestników / wychowanków.
3. **Uczymy** samodzielności, zaradności życiowej oraz tolerancji wobec siebie i innych.
4. **Wspieramy** uczniów / uczestników / wychowanków, rodziców / opiekunów prawnych.

III. Wizja SOSW nr 4 w Krakowie

„Jesteśmy szkołą nowoczesną, bezpieczną i przyjazną dla wszystkich”

1. Nasz Ośrodek to miejsce bezpieczne i przyjazne, w którym dzieci i młodzież zdobywają umiejętności na miarę swoich możliwości i oczekiwań w atmosferze szacunku i wzajemnej akceptacji.

2. Dobrze wyposażony Ośrodek opiera swoją działalność na najnowszych metodach, technikach nauczania i wychowania.
3. Rodzice aktywnie uczestniczą w pracy i życiu Ośrodka.
4. Uczeń / uczestnik / wychowanek naszego Ośrodka na miarę swoich możliwości psychofizycznych:
 - › zna zasady współżycia w społeczeństwie,
 - › godnie reprezentuje rodzinę, szkołę, ojczyznę,
 - › jest dobrze przygotowany do życia po zakończeniu szkoły.

IV. Sylwetka absolwenta

Dążeniem Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego nr 4 w Krakowie jest przygotowanie uczniów do możliwie samodzielnego funkcjonowania w środowisku i społeczeństwie zgodnie z obowiązującymi normami etyczno - moralnymi i społecznymi oraz podejmowania decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własne zdrowie, bezpieczeństwo i rozwój.

Absolwent na miarę swoich możliwości:

1. Ma ukształtowane poczucie własnej wartości i godności.
2. Potrafi porozumiewać się z otoczeniem z perspektywy: ja - ja; ja - ty; ja - dorosły; ja - społeczność.
3. Wyraża swoje potrzeby i uczucia. Dąży do zaspokajania ich w sposób społecznie akceptowany.
4. Dbą o własne bezpieczeństwo i zdrowie.
5. Opanował podstawowe wiadomości o otaczającym świecie.
6. Wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w życiu codziennym. Jest zaradny.
7. Zna i stosuje formy grzecznościowe, zachowuje się kulturalnie w miejscach publicznych.
8. Jest wrażliwy na potrzeby i krzywdę innych.
9. Szanuje najbliższe otoczenie (rodzina, dom, środowisko społeczne).
10. Ma wiedzę o odmienności płci, świadomość więzi rodzinnych i przynależności do grupy społecznej.
11. Jest wrażliwy na przyrodę, piękno natury.
12. Umiejętnie korzysta z możliwie różnych źródeł informacji.
13. Właściwie rozpoznaje różnego rodzaju zagrożenia i broni się przed nimi.
14. Posiada wiedzę i szacunek wobec tradycji narodowych i regionalnych.
15. Potrafi wykorzystać czas wolny w sposób aktywny i akceptowany społecznie.
16. Podejmuje zadania i aktywności pro-zawodowe.

V. Podstawa diagnozy potrzeb i wynikające z niej cele

Program wychowawczo- profilaktyczny SOSW nr 4 został opracowany na podstawie diagnozy środowiska (analiza potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, zasoby Ośrodka) z uwzględnieniem:

- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora Ośrodka,
- sprawozdania z realizacji działań zawartych w harmonogramie do programu wychowawczo – profilaktycznego w SOSW nr 4 za rok szkolny 2022/2023,
- wniosków i analiz z prac zespołów interwencyjnych,
- analizy dokumentów ośrodka (IPET-y, plany pracy, dokumenty uczniów, sprawozdania semestralne i roczne, dzienniki szkolne i internatowe, notatki służbowe, zeszyty uwag, zeszyty do korespondencji z rodzicami),
- arkusza badań wstępnych do planowania założeń programu wychowawczo-profilaktycznego,
- innych metod diagnostycznych (obserwacja, wywiad z rodzicami, rozmowa z nauczycielami i wychowawcami internatu, rozmowa bieżące z rodzicami itp.).

VI. Cele ogólne

Program wychowawczo - profilaktyczny ośrodka jest opracowany na rok szkolny 2023/2024. W programie zaplanowano następujące działania:

- wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia ze szczególnym uwzględnieniem pracy nad komunikacją,
- kształtowanie umiejętności życiowych i pobudzanie ucznia do samodzielności w każdej sferze życia,
- promowanie i naukę postaw zdrowego odżywiania oraz bezpiecznego stylu życia,
- kształtowanie w uczniu postaw i zachowań społecznie pożądanych,
- wychowanie ucznia w duchu wartości patriotycznych i tradycji narodowych,
- zapobieganie sytuacjom i zachowaniom ryzykownym, problemowym,
- w miarę możliwości uświadamianie i pedagogizację rodziców oraz włączanie ich w realizację zadań wychowawczych.

Jak wynika z diagnozy potrzeb realizacja ww. celów powinna mieć charakter powtarzalnych, regularnych i cyklicznych oddziaływań na ucznia. Stałe przekazywanie treści i ich systematyczne utrwalanie pozwoli im przyswoić odpowiednią wiedzę oraz przyjąć właściwą postawę i w sposób prawidłowy stosować wzorce, do których dążymy.

Wyszczególnione cele realizowane są wielopłaszczyznowo poprzez oddziaływania o charakterze: wychowawczym, edukacyjnym, informacyjnym i profilaktycznym. W powyższe działania zaangażowani są bezpośrednio wszyscy nauczyciele, wychowawcy, pracownicy obsługi i kadra kierownicza, we wszystkich oddziałach Ośrodka. Służą temu zarówno naturalne sytuacje szkolne podczas zajęć, okolicznościowych imprez i uroczystości, wycieczek, jak również tematyczne warsztaty dla poszczególnych szkół, konkursy i spotkania ze służbą zdrowia i służbami mundurowymi. W działania o charakterze wychowawczo - profilaktycznym w sposób oczywisty włączeni są rodzice uczniów naszej placówki, którzy na bieżąco korzystają z pomocy specjalistycznej w szkole, uczestniczą w Grupie Wsparcia. Angażują się również w pracę ośrodka, podejmując działania na rzecz stowarzyszenia „Razem z Czwórką”.

VII. Struktura oddziaływań wychowawczo –profilaktycznych

1. Dyrektor Ośrodka:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne,
- dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- organizuje spotkania szkoleniowe dla nauczycieli,
- stwarza warunki do prawidłowej realizacji Konwencji Praw Dziecka oraz umożliwia uczniom podtrzymanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i religijnej,
- dba o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły,
- stwarza warunki do działania w ośrodku: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, które wspierają działalność placówki,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem ośrodka, procedurami,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

2. Rada Pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą Rodziców ,

- opracowuje oraz zatwierdza dokumenty i procedury dotyczące bezpieczeństwa wychowanków, uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.
3. Nauczyciele:
- uwzględniają w swojej pracy oraz realizują cele i zadania określone w harmonogramie działań programu wychowawczo- profilaktycznego Ośrodka,
 - przestrzegają obowiązujących w szkole procedur dotyczących bezpieczeństwa uczniów,
 - reagują na obecność w szkole osób obcych,
 - reagują na przejawy agresji uczniów, dbają o dobre relacje uczniów w zespole klasowym,
 - kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
 - rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce podczas zajęć,
 - wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia.
4. Wychowawcy klas (dodatkowo):
- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
 - rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
 - wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
 - przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
 - zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
 - współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym, psychologiem,
5. Pedagog szkolny/psycholog:
- diagnozuje środowisko wychowawcze,
 - zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
 - zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
 - współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
 - udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów, współpracuje z nimi w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych,
 - współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy placówki,
 - w sposób zdecydowany reaguje na obecność w szkole osób trzecich,
- Rodzice:
- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny (Rada Rodziców uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny ośrodka), współdziałają ze sobą w sprawach wychowania i kształcenia dzieci, współpracują z nauczycielami w sprawach wychowania i kształcenia dzieci (uczestniczą w zebraniach i wywiadówkach organizowanych przez szkołę, wychowawcę klasy, zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole),
 - dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów.
6. Uczniowska Sekcja Pomocy:
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
 - dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
 - uczestniczy w uroczystościach szkolnych promując i wskazując właściwe wzorce, postawy,
 - organizuje działania konkursowe dla wszystkich uczniów zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi,
 - wspomaga dyscyplinowanie uczniów i uczy uporządkowanego stylu bycia,
 - integruje środowisko uczniowskie i uwrażliwia na potrzeby innych.

VIII. Ceremoniał i tradycje ośrodka

1. Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego.
2. Msza święta na rozpoczęcie roku szkolnego.
3. Ślubowanie klas pierwszych SP, SPP.
4. Dzień Edukacji Narodowej.
5. „Wesołe dni szkoły”.
6. Narodowe Święto Niepodległości.
7. Zabawa Andrzejkowa.
8. Mikołajki.
9. Kiermasz bożonarodzeniowy.
10. Zjazd Absolwentów i spotkanie wigilijne w internacie.
11. Wspólne kołędowanie i jasełka.
12. Zabawa karnawałowa.
13. Poczta walentynkowa.
14. Spotkanie wielkanocne w internacie.
15. Dzień sportu.
16. Dzień dziecka.
17. Dzień rodziny.
18. Pożegnanie absolwentów internatu.
19. Uroczyste zakończenie roku szkolnego.
20. Msza święta na zakończenie roku szkolnego.

IX. Obszary działań wychowawczo- profilaktycznych i zawarte w nich treści

- › Zdrowie i bezpieczeństwo:
zdrowy styl życia (racjonalne odżywianie, aktywność fizyczna), higiena osobista, ochrona przed chorobami zakaźnymi, pierwsza pomoc, środki psychoaktywne, bezpieczeństwo w najbliższym otoczeniu (szkoła, dom), zasady ruchu drogowego, służby ratunkowe i numery alarmowe, kontakty z nieznanymi, kontakty ze zwierzętami (domowymi i dzikimi).
- › Relacje i postawy społeczne:
rozwój emocjonalny (poczucie bezpieczeństwa, poczucie własnej wartości, uczucia, emocje, stres), rozwój osobowy (komunikacja, kontakty interpersonalne, zainteresowania, seksualność), kompetencje społeczne (normy społeczne, relacje, przynależność do grupy, odpowiedzialność i asertywność), szacunek wobec środowiska naturalnego, postawy pro - zawodowe.
- › Kultura i edukacja patriotyczna:
kultura osobista, świadomość narodowa i postawa patriotyczna, dziedzictwo kulturowe Polski (sztuka, architektura, religia, tradycje, zwyczaje, kuchnia), tradycja regionalna (Małopolska, dziedzictwo kulturowe Krakowa), dorobek kulturalny Europy, świata.
- › Edukacja techniczno- informatyczna:
BHP (komputer, sprzęt elektryczny, ostre narzędzia), komputer jako środek komunikacji i stymulacji, bezpieczne korzystanie z mediów (telewizja, gry, Play Station, itp.), komputer, Internet, telewizja zagrożenia.

X. Harmonogram działań na rok szkolny 2023/2024

Harmonogram działań wychowawczo-profilaktycznych – rok szkolny 2023/2024 znajduje się w załączniku.

XI. Zasady oceny stopnia realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ocena stopnia realizacji programu polega na systematycznym gromadzeniu danych i porządkowaniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ocena stopnia realizacji programu przeprowadzana będzie poprzez: obserwację i analizę zachowań uczniów oraz zachodzących w tym zakresie zmian, obserwację postępów w nauce, przyswajaniu wiedzy i jej praktycznym wykorzystaniu w sytuacjach naturalnych przez uczniów, analizę pracy zespołów interwencyjnych, analizę dokumentacji, rozmowy z nauczycielami i wychowawcami internatu, rodzicami i wymianę spostrzeżeń.

Ocena stopnia realizacji programu jest planowana na zakończenie każdego roku szkolnego, a jej wyniki w formie sprawozdania przedstawiane będą Radzie Pedagogicznej i Radzie Rodziców. Informacje uzyskane z oceny posłużą do diagnozy oraz modyfikacji programu wychowawczo - profilaktycznego na kolejny rok.

XII. Podstawa prawna

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946.).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 1730)
4. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 oraz z 2022 r. poz. 583, 1116, 1700 i 1730).
5. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 900) - art. 73 ust. 2.,
6. Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych - rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych uchwałą 2856 (XXVI) w dniu 9 grudnia 1975 roku
7. Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych zatwierdzone przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 grudnia 1993 r.
8. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych - uchwała Sejmu RP z 1 sierpnia 1997 r.
9. Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
10. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. 2021 poz. 1119).
11. Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. 2022 poz. 764).
12. Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 276).
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2020 poz. 1449).
14. Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz. U. 2022 poz. 159).
15. Rozporządzenie MEN z 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2022 poz. 658).
16. Statut Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego nr 4 w Krakowie.
17. Procedury obowiązujące w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym nr 4 w Krakowie.

18. Deklaracja Praw Osób z Upośledzeniem Umysłowym - rezolucja Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych z 20 grudnia 1971 r.
19. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn. Dz. U. 2020 poz. 1604).
20. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 356).

Zespół ds. Programu Wychowawczo-Profilaktycznego:

.....
.....
.....

Przedstawiciele Rady Rodziców:

.....